РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

17 април 2007 година *

По дело C-470/03

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Tampereen käräjäoikeus (Финландия) с акт от 7 ноември 2003 г., постъпил в Съда на 11 ноември 2003 г. в рамките на производство по дело

A.G.M.-COS.MET Srl

срещу

Suomen valtio,

Tarmo Lehtinen,

* Език на производството: фински.

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas, г-н K. Lenaerts, председатели на състави, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н J. Makarczyk (докладчик), г-н G. Arestis, г-н A. Borg Barthet и г-н M. Ilešič, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-жа M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 19 април 2005 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за A.G.M.-COS.MET Srl, от адв. P. Kyllönen, asianajaja,

— за г-н Lehtinen, от адв. S. Kemppinen и адв. K. Harenko, asianajajat,

— за финландското правителство, от г-жа T. Pynnä, в качеството на представител,

— за нидерландското правителство, от г-жа H.G. Sevenster и г-н N. A. J. Bel, в качеството на представители,

— за шведското правителство, от г-н A. Kruse, в качеството на представител,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н M. van Beek и г-н P. Aalto, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 17 ноември 2005 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 98/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 година относно сближаването на законодателствата на държавите-членки по отношение на

машините (ОВ L 207, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 23, стр. 220, наричана по-нататък „Директивата“) и до условията за ангажиране на отговорността на държава-членка и нейни длъжностни лица в случай на нарушение на общностното право.

2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, A.G.M.-COS.MET Srl (наричано по-нататък „AGM“), дружество, учредено по италианското право, и от друга страна, Suomen valtio (финландската държава) и г-н Lehtinen, длъжностно лице в sosiaali- ja terveysministeriö (наричано по-нататък „Министерство на социалните работи и здравеопазването“), относно поправяне на вреди, които AGM поддържа, че е претърпяло в резултат на нарушения на Директивата.

Правна уредба

Общностно право

3 Директивата определя съществените изисквания в областта на безопасността и опазването на здравето, свързани с проектирането и производството на машини и на защитни елементи, както и реда и условията за оценяване на съответствието, за деклариране на съответствие и за маркиране на машини.

4 Член 2 от Директивата предвижда:

„1. Държавите-членки трябва да предприемат всички подходящи мерки, за да гарантират, че машините или защитните елементи, обхванати от тази директива, могат да бъдат пуснати на пазара и в действие само ако те не

застрашават здравето или безопасността на хора, и при необходимост на домашни животни или вещи, когато са правилно монтирани и подържани и използвани по предназначение.

2. Настоящата директива не засяга правото на държавите-членки да установяват, при спазване на Договора, изисквания, които те намират за необходими, за осигуряване защитата на хората, и по-специално работещите при използване на въпросните машини или защитни елементи, ако това не води до изменения на тези машини и тези защитни елементи, противоречащи на настоящата директива.

[...]“

5 Член 3 от Директивата гласи:

„Машините и защитните елементи, обхванати от тази директива, трябва да удовлетворяват съществените изисквания за здраве и безопасност, посочени в приложение I.“

6 Член 4, параграф 1 от Директивата е формулиран, както следва:

„Държавите-членки не трябва да забраняват, ограничават или пречат на пускането на пазара и пускането в действие на тяхната територия на машини и защитни елементи, които съответстват на тази директива.“

7 Съгласно член 5, параграфи 1 и 2 от Директивата:

„1. Държавите-членки следва да считат като съобразени с всички изисквания на тази директива, включително процедурите за оценка на съответствието, предвидени в глава II:

— машини, които имат маркировка CE и са придружени от ЕО декларация за съответствие, дадена в приложение II, буква A,

— защитни елементи, придружени от ЕО декларация за съответствие, дадена в приложение II, буква B.

При отсъствието на хармонизирани стандарти държавите-членки трябва да предприемат всякакви мерки, които те считат за необходими, за да се доведе до вниманието на заинтересованите страни съществуващите национални технически стандарти и спецификации, които считат като важни или достатъчни за подходящо прилагане на съществените изисквания за здраве и безопасност в приложение I.

2. Когато национален стандарт, въвеждащ хармонизиран стандарт, позоваването на който е публикувано в *Официален вестник на Европейските общности*, обхваща едно или повече от основните изисквания за безопасност,

машина или защитен елемент, когато са произведени в съответствие с този стандарт, това е презумпция, че те са в съответствие със съответните съществени изисквания.

[...]“

8 Член 7, параграф 1 от Директивата предвижда:

„Когато държава-членка твърди, че:

— машини, имащи маркировка CE,

или

— защитни елементи, придружени с ЕО декларация за съответствие,

използвани по предназначение могат да застрашат безопасността на хора, и при необходимост на домашни животни или вещи, тя трябва да вземе всички подходящи мерки за изтеглянето на такива машини или защитни елементи от

пазара, да забрани пускането им на пазара и пускането им в действие или да ограничи свободното им движение.

Държавите-членки трябва да информират незабавно Комисията за всяка подобна мярка, като посочват причините за своето решение и по-специално, дали несъответствието се дължи на:

а) неспазване на основните изисквания, посочени в член 3;

б) неправилно прилагане на стандартите, посочени в член 5, параграф 2;

в) недостатъци в стандартите, посочени в член 5, параграф 2."

9 По силата на член 8, параграф 2 от Директивата производителят трябва преди пускането на дадена машина на пазара да извърши съответната процедура за оценка на нейното съответствие. От член 5, параграф 1, първа алинея, първо тире от Директива 98/37 следва, че съответствието на дадена машина с разпоредбите на Директивата по принцип се удостоверява с ЕО декларацията за съответствие и с маркировката „CE".

10 Въпреки това от двадесет и първото съображение и от член 8, параграф 2, букви б) и в) от Директивата е видно, че по отношение на някои типове машини, които крият потенциално по-високи рискове, изчерпателно изброени в приложение IV от Директивата, е предвидена по-строга процедура за оценка на съответствието.

11 Подемниците за повдигане на транспортни средства са посочени в приложение IV, А, точка 15.

12 Съгласно седемнадесетото съображение от Директивата, и по-точно приложение I от нея, озаглавено „Съществени изисквания за здраве и безопасност относно проектирането и изработването на машини и защитни елементи", тя „определя само основните изисквания за безопасност и опазване на здравето от общ характер, допълнени от серия по-специфични изисквания за някои категории машини".

13 Определянето на по-подробни условия се извършва посредством хармонизирани стандарти. В това отношение същото съображение уточнява:

„[...] за да бъдат улеснени производителите при доказването на съответствието спрямо тези основни изисквания, е желателно да се разполага с хармонизирани стандарти на европейско равнище относно предотвратяването на рисковете, които произтичат от проектирането и производството на машини, както и за да се позволи контролиране на съответствието спрямо основните изисквания; [...] тези стандарти, хармонизирани на европейско равнище се изработват от частноправни органи, и трябва да запазят своя незадължителен

статут; [...] за тази цел Европейският комитет по стандартизация (CEN) и Европейският комитет за стандартизация в електротехниката (Cenelec) са признати за компетентни организации относно приемането на хармонизираните стандарти в съответствие с общите насоки за сътрудничество между Комисията и тези два органа, подписани на 13 ноември 1984 г.; [...] по смисъла на тази директива хармонизиран стандарт означава техническа спецификация (европейски стандарт или документ за хармонизация), приет от единия или другия орган, или от двата органа, след даване на мандат за това от страна на Комисията съгласно разпоредбите на Директива 83/189/ЕИО, както и въз основа на визираните по-горе общи насоки".

14 Препратките към хармонизираните стандарти са публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз.*

15 На европейско равнище съществува хармонизиран стандарт за подемниците за превозни средства. Става въпрос за стандарт EN 1493:1998, препратка към който е публикувана за първи път през 1999 г. (ОВ C 165, стр. 4).

16 Според него „[ц]елта на този европейски стандарт е да определи правилата за безопасност на хората срещу рисковете от злополуки, свързани с използването на подемници за превозни средства". [неофициален превод]

17 Приложното му поле е определено, както следва:

„Настоящият стандарт се прилага за неподвижни, подвижни и подлежащи на преместване подемници за превозни средства, които не са предназначени за

повдигане на хора, но които са проектирани да повдигат цялото превозно средство за преглед, поддръжка и работа върху или под превозното средство, докато то е в повдигнато положение.

Подемникът за превозно средство може да се състои от една или повече части за повдигане.“ [неофициален превод]

Национално право

18 Решение №°1314/1994 на Министерския съвет относно безопасността на машините (koneiden turvallisuutta koskeva päätos) транспонира Директивата във финландското право.

19 Финландският стандарт SFS-EN 1493, който съответства на европейския стандарт EN 1493:1998, е приет на 8 март 1999 г.

Спор по главното производство и преюдициални въпроси

20 AGM произвежда и продава подемници за повдигане на транспортни средства.

21 На 11 май 2000 г. Министерството на социалните работи и здравеопазването получава доклад, изготвен от työsuojelupiiri (местна служба по безопасност на труда) на Vaasa по преписка за „контрол на пазара“ (markkinavalvonta-asia). Съгласно този доклад изпитанието на подемника за пътни превозни средства от тип G 35 T/E, произведен от AGM, е показало някои недостатъци, по-конкретно липса на твърдост на предните повдигащи пръстове и недостатъчната устойчивост на блокировката на пръстовете.

22 Вследствие на посочения доклад Министерството на социалните работи и здравеопазването изпраща на вносителя на тези машини за Финландия, предприятието Pörhön Tuontiliike (наричано по-нататък „вносителя“), писмо от 18 май 2000 г., в което посочва, че има основание да счита, че подемниците G 35 T/E, произведени от AGM, не отговарят на изискванията на Закон 299/1958 за безопасност на труда (työturvallisuuslaki) и на Решение №°1314/1994 на Министерския съвет относно безопасността на машините.

23 В рамките на така започнатата от Министерството на социалните работи и здравеопазването процедура г-н Lehtinen изготвя доклад от 29 ноември 2000 г., в който установява по-конкретно, че на 27 ноември 2000 г. вносителят е извършил тест на системата за блокировка, с цел да гарантира, че структурата на въпросните подемници е в съответствие със стандарт SFS-EN 1493. Според този доклад тестът е позволил да се установи дефект в посочената система. Според г-н Lehtinen стандартът SFS-EN 1493 изисква структурата да понася максимално допустимото натоварване дори и при най-неблагоприятните условия на повдигане и независимо от посоката, в която превозното средство е качено на подемника. В заключение докладът приканва Министерството на социалните работи и здравеопазването възможно най-бързо да вземе решение, с което да ограничи, дори да забрани, прехвърлянето и използването на въпросните подемници, които са в употреба.

24 В писмено становище от 18 декември 2000 г. г-н Lehtinen потвърждава своите наблюдения, като въпреки това уточнява, че предвидената от AGM нова

система за блокировка е най-добрата и че нейната устойчивост е била приета за достатъчна при извършен на 12 декември 2000 г. във Финландия тест.

25 На състоялото се на 20 декември 2000 г. събрание в присъствието на представители на вносителя и, от страна на Министерството на социалните работи и здравеопазването, на г-н Kanerva, административен съветник, и на г-н Lehtinen, в качеството му на експерт, е прието, че проектираната наново система за блокировка е в съответствие с правната уредба. Окончателната позиция на администрацията обаче е трябвало да се определи и в зависимост от осъществения от оторизиран орган контрол за сертифициране — процедура, която според AGM е била в ход. Поради това е решено да не се дава публичност на решението, което ще вземе Министерството на социалните работи и здравеопазването, като вносителят ще информира потребителите в подходящия момент.

26 На 20 декември 2000 г. г-н Kanerva докладва преписката на г-н Hurmalainen, директор на службата по безопасност на труда към Министерството на социалните работи и здравеопазването, за вземане на решение. Г-н Kanerva предлага да бъде забранена при известни резерви търговията с въпросните подемници и пускането им в действие. Г-н Hurmalainen обаче не приема предложеното му решение и връща преписката за проучване, като счита, че не разполага с достатъчно доказателства, за да извърши преценката си.

27 На 17 януари 2001 г. г-н Lehtinen, с разрешението на неговия пряк ръководител, и представител на вносителя са интервюирани за новините, излъчени в 20,30 ч. по националния телевизионен канал TV 1. По повод на това водещият обяснява, че според финландските органи по инспекция на труда въпросните подемници, въпреки че са били одобрени в Италия, не отговарят на приложимите европейски стандарти. Водещият отбелязва също така, че

според тези органи устройството трябва да издържи, дори и превозното средство да е поставено при най-неблагоприятни условия на повдигане. От своя страна представителят на вносителя признава недостатъците на системата за блокировка, но отрича повдигащото устройство да създава какъвто и да е друг проблем, и твърди, че повдигащите прътове издържали на всякакъв товар, при положение че превозното средство е закарано върху подемника в правилната посока. Що се отнася до г-н Lehtinen, той заявява, че посочените подемници за повдигане на транспортни средства могат да представляват непосредствена опасност за работниците, ако те трябва да работят под товара. Също според него органът по сертифициране, до чиито услуги е прибягнало AGM, неправилно е тълкувал приложимите към онзи момент норми.

28 На 29 януари 2001 г. Teknisen Kaupan Liitto (конфедерация на търговията с техника) изпраща до Министерството на социалните работи и здравеопазването, както и до peruspalveluministeri (министъра на социалните работи и здравеопазването) писмо, в което посочва сериозни недостатъци, които били установени при машините от асортимента на AGM. Пред препращащата юрисдикция г-н Lehtinen признава, че в хода на разглежданото производство еднократно е участвал в събрание на посочената конфедерация по нейна покана.

29 На 8 февруари 2001 г. г-н Hurmalainen изпраща до г-н Kuikko, представител на Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliitto (конфедерация на промишлеността и работодателите), факс, в който посочва, че не е съгласен с предложената от г-н Kanerva и г-н Lehtinen забрана за продажба, с мотив че според него не е разумно да се предприема мярка, която би нарушила функционирането на вътрешния пазар, тъй като във Финландия е станала само една злополука, причината за която впрочем не е ясна.

30 На 16 февруари 2001 г-н Hurmalainen отстранява г-н Lehtinen от преписката за произведените от AGM подемници с мотив, че по висяща преписка

заинтересованият е изразил публично гледна точка, която се е отклонява от официалната позиция на Министерството на социалните работи и здравеопазването, и следователно е действал в противоречие с инструкциите и политиката за връзки с обществеността на министерството. Изготвеният на 20 март 2001 г. от службата по безопасност на труда към Министерството на социалните работи и здравеопазването последващ доклад упреква г-н Lehtinen, че е действал в нарушение на принципа за добро управление и по увреждащ икономическите интереси на AGM начин, като е сътрудничил на неговите конкуренти.

31 На 17 февруари 2001 г. в областния вестник „Aamulehti" е публикувана статия, озаглавена „Експерт предупреждава за неустойчивостта на някои подемници за повдигане на транспортни средства". Съгласно акта за препращане тази статия е написана въз основа на интервю с г-н Lehtinen и посочва изрично, че стоките, за които става въпрос, са произведените от AGM подемници. Споменава се също, че „г-н Hurmalainen, директор на службата по безопасност на труда към министерството, е на мнение, че изявленията на г-н Lehtinen изразяват само неговата лична позиция."

32 На 22 февруари 2001 г. Metalliväen Liitto ry (конфедерация на металурзите) изпраща до своите специализирани секции в секторите за поправка на автомобили и машини, както и до лицата, отговарящи за безопасността в предприятията, съобщение, в което посочва, че моделите подемници за повдигане на транспортни средства G 28, G 32 и G 35, произведени от AGM, създават проблем и че „въпросната машина за повдигане е определена несъмнено като опасна". Посочената конфедерация прилага към своето съобщение доклад, изготвен на 12 февруари 2001 г. от г-н Lehtinen.

33 На 13 юни 2001 г. в областния вестник „Etelä-Saimaa" е публикувана статия със заглавие „Конфедерацията на металурзите изисква забрана за използването на опасни подемници за повдигане на транспортни средства" и с подзаглавие „Всеки ден 150 монтьора са изложени на опасност". Според тази статия

главният инженер — специалист за този тип машини, който е подготвил преписката, е предложил ограничения при използването на подемниците AGM, италианско производство, и забрана за продажба на нови такива. Статията посочва също, че г-н Hurmalainen, директор на службата по безопасност на труда към министерството е приел в своето решение, че не разполага с достатъчно доказателства, и уточнява, че преписката е все още в процес на проучване.

34 На 14 юни 2001 г. Службата по безопасност на труда към Министерството на социалните работи и здравеопазването взема решение, в което се приема по-конкретно, че „преписката не съдържа достатъчно доказателства, които да накарат министерството да вземе мерки за контрол на пазара по отношение на производителя или вносителя на подемници за повдигане на транспортни средства [произведени от] AGM“. Този документ уточнява, че „тази констатация не предрешава обаче въпроса дали министерството има право да прибегне до такива мерки в рамките на преразглеждане на случая в следствие на допълнителна информация или по някаква друга причина“. За да обоснове своето решение, Министерството на социалните работи и здравеопазването посочва, че „що се отнася до новите машини, производителят е отстранил констатираните дефекти и вносителят се опитва да направи същото за тези, които са в употреба“.

35 На 1 октомври 2001 г. Министерството на социалните работи и здравеопазването наказва съгласно Закона относно статута на длъжностните лица (Valtion virkamieslaki) г-н Lehtinen с писмено предупреждение с мотив, че въпреки отстраняването му от преписката за произведените от AGM подемници на 16 февруари 2001 г., той не е изпълнил задълженията си, свързани със статута му на длъжностно лице, като е продължил невярно да представя в новинарска емисия, както и в изпратено до местната служба по безопасност на труда писмено становище, позицията на министерството и като не е спазил неговата политика за връзки с обществеността. С решение от 6 март 2002 г. virkamieslautakunta (комисия по жалбите на длъжностните лица) отхвърля жалбата на г-н Lehtinen, с която се иска отмяна на предупреждението. От друга страна, със същото решение посочената комисия приема, че поведението на г-н Lehtinen по време на телевизионното интервю от 17 януари 2001 г. не е било толкова неуместно, че да обоснове налагането на писмено предупреждение. На 10 септември 2003 г. Korkein hallinto-oikeus (Висшият административен съд) потвърждава това решение.

36 Докато дисциплинарното производство срещу него е в ход, г-н Lehtinen моли Julkisen sanan neuvosto (съвет за саморегулиране на медиите в областта на професионалната етика и свободата на изразяване) за становище, с което да се установи дали с налагането на предупреждение Министерството на социалните работи и здравеопазването е надхвърлило правомощията си и по този начин е нарушило свободата на словото и свободата на мнение, признати на длъжностните лица. В изразеното на 20 март 2002 г. становище тази инстанция приема, че е желателно на длъжностните лица да се разрешава да се изказват публично по време на открити дискусии в медиите, предвид на това че участието им в публични дискусии в техните области може да благоприятства разпространяването на важна информация от обществен интерес. Посоченият съвет счита, че случаят на г-н Lehtinen има отношение към преписка, при която е поставена под въпрос безопасността на труда, и че в този контекст една публична дискусия е напълно желателна и важна, като длъжностно лице, каквото е заинтересованият, е в правото си да вземе участие в нея.

37 Въз основа на тези обстоятелства AGM предявява иск пред Tampereen käräjäoikeus (първоинстанционен съд Tampere) за осъждане на финландската държава и г-н Lehtinen да заплатят солидарно обезщетение за претърпените от него вреди, по-конкретно поради намаляване на оборота във Финландия и другаде в Европа.

38 Според препращащата юрисдикция въпросът е да се установи дали в светлината на практика на Съда, и по-конкретно на Решение от 11 юли 1974 г. по дело Dassonville (8/74, Recueil, стр. 837), търговията в Европейската общност е могла да бъде възпрепятствана при посочените в член 28 ЕО условия, когато г-н Lehtinen, който към този момент е бил длъжностно лице от компетентния орган, е изразил публично отрицателно становище относно съответствието със стандартите на някои произведени от AGM подемници за повдигане на транспортни средства — становище, което е могло да доведе до намаляване на продажбите на стоките на дружеството на финландския пазар. Тъй като потенциалната пречка за търговията в общността не произтича от решение, взето от компетентния орган въз основа на националните разпоредби, а от поведението на длъжностно лице от този орган, предхождащо

произнасянето на органа по съответния случай, препращащата юрисдикция цели да установи дали критерият, изведен в решението по посоченото по-горе дело Dassonville, позволява да се разглеждат извършените от длъжностно лице действия като мерки с ефект, равностоен на количествени ограничения, по-специално когато на практика резултатът от тези действия е същият, както ако компетентният орган бе взел подобно решение съгласно разпоредбите на националното право.

39 Освен това препращащата юрисдикция иска Съдът да се произнесе по въпроса дали подемник като този по главното производство отговаря на наложените от Директивата съществени изисквания за безопасност, когато нито е проектиран, нито е произведен да носи товар при най-неблагоприятни условия за повдигане.

40 При тези условия Tampereen käräjäoikeus решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Оправдано ли е да се говори за мярка с ефект, равностоен на количествени ограничения по смисъла на член 28 ЕО, или за мярка, от която се налага въздържане по смисъла на член 10, параграф 2 ЕО, когато длъжностно лице [имащо качеството] експерт, което принадлежи към отговарящата за безопасността на труда държавна администрация, но не е овластено да взема решения, след започването на процедура за контрол на пазара, но без да е взето решение, се изказва в централната емисия новини на национален телевизионен канал и в широко разпространявани всекидневници, както и пред търговски или професионални организации при такива условия, че неговите преки или предадени от други лица изказвания относно опасния за здравето на хората и даже за техния живот характер на оборудване, пуснато на пазара от даден производител, са такива, че могат да създадат в обществото негативна представа за въпросната машина и да навредят на търговията с нея?

2) Следва ли Директивата [...] да се тълкува в смисъл, че подемник за повдигане на транспортни средства не отговаря на посочените в нея

съществени правила за безопасност, ако тази машина не е произведена в съответствие със стандарт SFS-EN 1493, при проектирането на нейната структура не е взето предвид поставянето на превозното средство върху повдигащите прътове в двете посоки на движение и изчисленията за издръжливостта на всеки повдигащ прът не са предвидили най-неблагоприятните условия на повдигане?

3) а) При утвърдителен отговор на първия въпрос дали описаните в него действия на длъжностното лице са диспропорционални с оглед на достойната цел да защитят здравето и живота на хората и дали поради това противоречат на Договора за ЕО, дори ако на втория въпрос също трябва да бъде даден утвърдителен отговор, при положение че се отчете естеството на тези действия, и по-специално фактът, че е било възможно информирането за евентуални опасности и предотвратяването на рискови положения да се извършат, като се използват средства, различни от описаните в първия въпрос, че тези действия са извършени, преди компетентният орган да се произнесе с решение по преписката за контрол на пазара, и че бидейки специално насочени към определена стока, са могли да засегнат търговията с нея?

б) Ако преценката на пропорционалността, посочена в третия въпрос, буква а), е от компетентността на националната юрисдикция, следва ли тя да бъде свързана преди всичко с евентуалното несъответствие с общностните или националните правила за безопасност или с обстоятелствата по разгласяване на това несъответствие?

4) Могат ли описаните в първия въпрос действия на длъжностното лице при посочените по-горе в третия въпрос, буква а) обстоятелства да бъдат обосновани със свободата на изразяване, гарантирана от член 10 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и на основните

свободи, дори ако тези действия са в противоречие с член 28 ЕО и член 30 ЕО или с член 10 ЕО?

5) а) Ако описаните в първия въпрос действия на длъжностното лице противоречат на член 28 ЕО и член 30 ЕО или на член 10 ЕО, нарушението било ли е достатъчно явно и тежко, за да бъде държавата по силата на общностното право длъжна да поправи вредите, които тези действия са могли да причинят на търгуващото с машината предприятие, ако са изпълнени и останалите условия за ангажиране на нейната отговорност?

б) Дали нарушението, посочено в буква а), е явно и тежко, даже в случай когато овластеният да вземе решение компетентен орган (или компетентно длъжностно лице) не може да бъде упрекнат за никаква грешка или небрежност и при положение че този орган (или длъжностно лице) нито веднъж не е одобрил инкриминираните действия, нито е действал така, че те да породят реални последици?

в) Дали член 10 ЕО, и по-специално втора алинея от него, може да създаде права за лицата при посочените в първия въпрос обстоятелства?

г) В допълнение към отговорността на държавата може ли по силата на общностното право при същите условия да бъде ангажирана и тази на самото длъжностно лице за неговите действия, както са описани в първия въпрос, ако тези действия са в противоречие с общностното право?

д) Дали е практически невъзможно или извънредно трудно да се получи поправяне на вредите въз основа на общностното право, при положение че националното право допуска поправянето на имуществени вреди, различни от тези, причинени на лица и вещи, само ако вредата е резултат от правно наказуемо действие или от упражняване на властнически правомощия, или в останалите случаи — ако са налице особено сериозни основания, за да се разпореди поправянето?

б) а) Ако поправянето на вреда, произтичаща от нарушение, включително поради небрежност, на разпоредбите за свободното движение на стоки, е разпоредено при прилагане на националния закон, дали общностното право изисква [това поправяне] да представлява ефективна и възпираща санкция и дали е несъвместимо с разпоредбите на общностното право относно отговорността, ако според националния закон длъжностно лице, което е извършило нарушение или е проявило небрежност, отговаря за вредата само до разумен размер, който не покрива задължително пълния ѝ размер, и даже е напълно освободено от отговорност, когато може да му се вмени само лека небрежност, или ако длъжностното лице и държавата, която отговаря за неговата грешка или небрежност, могат да бъдат задължени да поправят имуществена вреда, различна от вреда, причинена на лица или вещи, само ако вредата е резултат от правно наказуемо действие или от упражняване на властнически правомощия, или в останалите случаи — ако са налице особено сериозни основания, за да се разпореди поправянето?

б) Ако някое от посочените в буква а) ограничения на отговорността е несъвместимо с общностното право, дали решение за поправяне на вредите, произнесено въз основа на националното право, следва да не се съобрази с това ограничение по отношение на въпросното длъжностно лице, дори от това за последното да произтича по-тежко или с по-голям обхват задължение за поправяне на вреди от предвиденото в националното право?“

По допустимостта

Становища, представени пред Съда

41 Г-н Lehtinen изразява съмнения относно допустимостта на настоящото преюдициално запитване с мотив, че поставените от Tampereen käräjäoikeus въпроси били неотносими.

42 Г-н Lehtinen твърди, че производството по спора пред препращащата юрисдикция като първа инстанция е едва в неговата предварителна фаза. Предметът на спора между страните не бил точно определен и фактите все още не били установени. Така не било възможно на този етап от висящото пред препращащата юрисдикция производство да се определят правните въпроси, които са относими при разрешаването на спора.

Отговор на Съда

43 Важно е да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика производството по член 234 ЕО е инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, благодарение на който Съдът им предоставя

тълкуване по определени въпроси от общностното право, необходимо им при разрешаването на споровете, по които трябва да се произнесат (вж. по-конкретно Решение от 12 юни 2003 г. по дело Schmidberger, C-112/00, Recueil, стр. I-5659, точка 30 и Решение от 20 януари 2005 г. по дело Salgado Alonso, C-306/03, Recueil, стр. I-705, точка 40).

44 В рамките на сътрудничеството сезираната със спора национална юрисдикция, която единствено познава пряко пораждащите спора факти и трябва да поеме отговорността за последващото съдебно решение, може да прецени, предвид особеностите по делото, както необходимостта от решение по преюдициалното запитване, за да може да постанови своето решение, така и относимостта на поставените пред Съда въпроси. Следователно, доколкото поставените тук въпроси се отнасят до тълкуването на общностното право, Съдът е длъжен по принцип да се произнесе (вж. в този смисъл по-конкретно Решение от 15 декември 1995 г. по дело Bosman, C-415/93, Recueil, стр. I-4921, точка 59, Решение от 13 март 2001 г. по дело PreussenElektra, C-379/98, Recueil, стр. I-2099, точка 38, Решение от 10 декември 2002 г. по дело Der Weduwe, C-153/00, Recueil, стр. I-11319, точка 31, Решение от 21 януари 2003 г. по дело Bacardi-Martini и Cellier des Dauphins, C-318/00, Recueil, стр. I-905, точка 41, както и по дело Schmidberger, посочено по-горе, точка 31).

45 Освен това от член 234, втора алинея ЕО ясно е видно, че националната юрисдикция решава на кой етап от производството следва да постави на Съда преюдициален въпрос (вж. Решение от 10 март 1981 г. по дело Irish Creamery Milk Suppliers Association и др., 36/80 и 71/80, Recueil, стр. 735, точка 5, Решение от 30 март 2000 г. по дело JämO, C-236/98, Recueil, стр. I-2189, точка 30 и по дело Schmidberger, посочено по-горе, точка 39).

46 В това отношение нужно е да се посочи, че препращащата юрисдикция излага подробно в преюдициалното си запитване фактическата и правната обстановка по спора по главното производство, както и причините, поради които иска

тълкуване на споменатите от нея разпоредби на общностното право, предвид появилите се съмнения относно приложението на тези разпоредби към обстоятелствата по посочения спор.

47 От това следва, че предвид така описаните от препращащата юрисдикция факти не става ясно, че въпросите са поставени на етап, който не позволява на Съда да прецени тяхната относимост към разрешаването на спора по главното производство.

48 Следователно преюдициалното запитване е допустимо.

По преюдициалните въпроси

По свободното движение на стоки (първи, трети и четвърти въпрос)

49 С първия, третия и четвъртия въпрос препращащата юрисдикция иска да се установи по същество, на първо място, дали при обстоятелствата по главното производство финландската държава трябва да носи отговорност за поведението на г-н Lehtinen, изразяващо се в направените от него различни публични изявления, на второ място, дали поведението му представлява пречка за свободното движение на стоки по смисъла на член 28 ЕО и на трето място, до каква степен такова поведение би могло да бъде обосновано въз основа на свободата на изразяване или целта за закрила на безопасността и здравето.

50 В самото начало следва да се напомни, че когато дадена област е обект на изчерпателна хармонизация на общностно равнище, всяка национална мярка, свързана с нея, трябва да се преценява с оглед на разпоредбите на осъществяващия тази хармонизация нормативен акт, а не с оглед на разпоредбите на първичното право (вж. в този смисъл Решение от 12 октомври 1993 г. по дело Vanacker и Lesage, C-37/92, Recueil, стр. I-4947, точка 9, Решение от 13 декември 2001 г. по дело DaimlerChrysler, C-324/99, Recueil, стр. I-9897, точка 32, Решение от 11 декември 2003 г. по дело Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Recueil, стр. I-14887, точка 64 и Решение от 14 декември 2004 г. по дело Radlberger Getränkegesellschaft и S. Spitz, C-309/02, Recueil, стр. I-11763, точка 53).

51 Ето защо следва да се определи дали осъществената от Директивата хармонизация изключва изследването на съвместимостта на поведението, разглеждано в главното производство, с член 28 ЕО.

52 В това отношение следва да се напомни, че съгласно второ, шесто, седмо и девето съображение от посочената директива нейната цел е да осигури свободното движение на машини във вътрешния пазар и да отговори на задължителните и съществени изисквания за безопасността и здравето, свързани с тези машини, като замести с една хармонизирана система националните системи за сертифициране и удостоверяване на съответствието. За постигане на това посочената директива, и по-конкретно член 3 и приложение I от нея, изброява съществените изисквания за безопасност и здраве, на които трябва да отговарят машините и защитните елементи, произведени в държавите-членки. По силата на член 4 от Директивата държавите-членки не могат да ограничат пускането на пазара на машини, които отговарят на тези съществени изисквания, и само ако впоследствие се появят рискове, държавите членки предприемат подходящите мерки при посочените в член 7 условия.

53 Така предвид естеството на Директивата, на нейните цели и съдържанието на членове 3, 4 и 7 от нея следва да се приеме, че тя по изчерпателен начин

хармонизира на общностно равнище не само правилата относно съществените изисквания за безопасността на машините и за удостоверяване на съответствието им с посочените изисквания, но също така и правилата, свързани с действията, които могат да се предприемат от държавите-членки по отношение на машините, за които се презумира, че отговарят на тези изисквания.

54 При това положение всяка национална мярка, която попада в приложното поле на посочените по-горе членове от тази директива, трябва да се преценява с оглед на разпоредбите на Директивата, а не с оглед на разпоредбите на Договора за ЕО, и по-конкретно на член 28 ЕО.

По наличието на пречка, за която може да носи отговорност държавата (първи въпрос)

55 Предвид точка 52 и следващите от настоящото решение, следва да се преформулира първия въпрос на препращащата юрисдикция, в смисъл че тя иска по същество да установи дали е възможно публично изразените от г-н Lehtinen мнения да се квалифицират като пречки за свободното движение на стоките по смисъла на член 4, параграф 1 от Директивата, за които може да носи отговорност финландската държава.

56 В това отношение следва да се посочи, че възникването на отговорност на държавата за изявленията на длъжностно лице зависи по-конкретно от това как тези изявления са могли да бъдат възприети от техните адресати.

57 Определящият фактор за възникване на отговорност на държавата за изявленията на длъжностно лице е дали в дадения контекст адресатите на

тези изявления могат основателно да предположат, че става въпрос за позиция, която длъжностното лице изразява по силата на своята длъжност.

58 В това отношение препращащата юрисдикция следва да прецени по-специално дали:

— длъжностното лице е по принцип компетентно във въпросната област,

— длъжностното лице разпространява писмените си изявления, като използва официалната бланка, в горната част на която е посочено наименованието на компетентната служба,

— длъжностното лице дава телевизионни интервюта в помещенията на своята служба,

— длъжностното лице не споменава за личния характер на своите изявления и не посочва, че те се различават от официалната позиция на компетентната служба и

— компетентните държавни служби не предприемат във възможно най-кратки срокове необходимите действия, за да разсеят у адресатите на изявленията на длъжностното лице впечатлението, че става въпрос за официална позиция на държавата.

59 Остава да се изследва дали изявленията, разглеждани в главното производство, в случай че финландската държава може да носи отговорност за тях, нарушават член 4, параграф 1 от Директивата.

60 В това отношение следва да се изтъкне, че пречка съставлява всяка мярка, която е в състояние да попречи пряко или непряко, реално или потенциално на търговията в Общността (вж. в този смисъл Решение по дело Dassonville, посочено по-горе, точка 5 и Решение от 9 февруари 1999 г. по дело Van der Laan, C-383/97, Recueil, стр. I-731, точка 18). Този принцип се прилага също и при тълкуването на член 4, параграф 1 от Директивата.

61 Както е видно от текста на член 4, параграф 1 от Директивата, забраната, съдържаща се в тази разпоредба, се прилага само ако машината, за която става въпрос, е в съответствие с разпоредбите на Директивата. В конкретния случай подемниците, произведени от AGM, се ползват от презумпцията за съответствие по член 5, параграф 1 от Директивата, тъй като са сертифицирани като съответстващи и носят предвидената в член 10 маркировка „CE“ за съответствие.

62 Тази презумпция за съответствие не означава обаче, че държавите-членки не могат да се намесят, когато са налице рискове. Напротив, по силата на член 7, параграф 1, първа алинея от Директивата държава-членка е длъжна да вземе всички подходящи мерки, за да изтегли машината от пазара, когато при използването ѝ по предназначение установи риск от застрашаване на безопасността на хората или имуществото. При подобна хипотеза съгласно член 7, параграф 1, втора алинея от Директивата държавата-членка е длъжна да информира незабавно Комисията за такава мярка и да посочи причините за своето решение.

63 От акта за препращане е видно, че компетентните органи нито са установили наличието на риск, нито са приели мерки, целящи изтеглянето от пазара на подемниците, разглеждани в главното производство, нито на още по-голяма основание са информирали Комисията за такива мерки.

64 Следователно, тъй като тези подемници са се ползвали от презумпцията са съответствие, държавата е трябвало да спазва посочената в член 4, параграф 1 от Директивата забрана за ограничаване на тяхното свободно движение.

65 Поради това че разглежданите изявления в различните медии и в широко разпространени доклади представят посочените подемници като противоречащи на стандарт EN 1493:1998 и опасни, те са от естество да възпрепятстват, най-малкото непряко и потенциално, пускането на машините на пазара.

66 Предвид изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че държавата може да носи отговорност за изявленията на длъжностно лице, които поради тяхната форма и поради обстоятелствата създават у адресатите им впечатлението, че става въпрос за официална позиция на държавата, а не за лично мнение на длъжностното лице. Определящият фактор за възникване на отговорност на държавата за изявленията на длъжностно лице е дали адресатите на тези изявления могат основателно да предположа, в дадения контекст, че става въпрос за позиция, която длъжностното лице изразява по силата на своята длъжност. Следователно изявленията на длъжностно лице, които представят машина, сертифицирана за съответствие с Директивата, като неотговаряща на отнасящия се до нея хармонизиран стандарт и опасна, съставляват нарушение на член 4, параграф 1 от Директивата, доколкото държавата може да носи отговорност за тях.

По обосновките (трети и четвърти въпрос)

67 Препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали поведението на г-н Lehtinen, в случай че финландската държава може да носи отговорност за него, може да бъде обосновано с целта за закрила на здравето или със свободата на изразяване.

— По обосновката, изведена от целта за закрила на здравето

68 Директивата урежда детайлно закрилата на здравето, когато то може да бъде застрашено от използването на машини, за които се счита, че са в съответствие с посочената директива. Така член 7, параграф 1 от нея позволява на държава-членка, като установи наличието на такъв риск, да вземе всички подходящи мерки за изтеглянето на съответните машини от пазара, да забрани тяхното пускане на пазара и пускането им в действие или да ограничи свободното им движение. Освен тези мерки Директивата не позволява други ограничения, свързани със закрилата на здравето.

69 В това отношение вече беше споменато в точка 63 от настоящото решение, че финландското министерство не е приело никаква мярка съгласно член 7 от Директивата.

70 Предвид факта че засягащите свободното движение на стоки правила, които са свързаните с изискванията за безопасност с оглед на пускането на машините

на пазара правила, са изчерпателно хармонизирани на общностно равнище, държава-членка не може да се позовава на обосновка, изведена от закрилата на здравето, извън създадената от член 7 от Директивата рамка.

71 Следователно поведението на г-н Lehtinen, доколкото финландската държава може да носи отговорност за него, не може да бъде обосновано с целта за закрила на здравето.

— По обосновката, изведена от свободата на изразяване

72 По силата на член 10, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи свободата на изразяване на мнение е гарантирана на всяко лице, попадащо под юрисдикцията на държавите-членки. Тази свобода представлява важна основа за всяко демократично общество. Държавите-членки обаче не могат да се позовават на свободата на изразяване на техните длъжностни лица, за да обосноват дадена пречка, и по този начин да избегнат собствената си отговорност по общностното право.

73 С оглед на гореизложеното на третия и четвъртия въпрос следва да се отговори, че при обстоятелства като тези по главното производство нарушение на член 4, параграф 1 от Директивата в резултат на поведението на длъжностно лице, доколкото за него може да носи отговорност държавата-членка, на която длъжностното лице е служител, не може да бъде обосновано нито с целта за закрила на здравето, нито със свободата на изразяване на длъжностните лица.

По съответствието на подемниците, разглеждани в главното производство, с Директива 98/37 (втори въпрос)

74 От извършения в точки 60—65 от настоящото решение анализ следва, че не е необходимо да се отговаря на втория въпрос.

По отговорността на финландската държава и на нейните длъжностни лица (пети и шести въпрос)

75 С петия и шестия въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали при нарушение на член 28 ЕО и член 30 ЕО или на член 10 ЕО, ако са изпълнени условията за ангажиране на отговорността на финландската държава въз основа на общностното право, това право позволява или изисква да се ангажира и отговорността на длъжностното лице, чието поведение са разглежда в производството, и до каква степен условията за ангажиране на тези отговорности изискват евентуално тълкуване на финландското право в съответствие с общностното право.

76 Предвид обаче посочените в точки 50—53 от настоящото решение съображения на въпросите на препращащата юрисдикция следва да се отговори, като се има предвид евентуално нарушение на член 4, параграф 1 от Директивата.

По отношение на условията за ангажиране на отговорността на финландската държава (пети въпрос букви а)—г)

77 С петия въпрос букви а)—г) препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали при обстоятелства като тези по главното производство нарушенията на общностното право са достатъчно сериозни, за да ангажират извъндоговорната отговорност на финландската държава, и дали действащите на пазара частноправни субекти могат да упражняват права срещу държавите-членки.

78 По отношение на условията, при които държава-членка е длъжна да поправи причинените на частноправни субекти вреди, от практиката на Съда следва, че тези условия са три, а именно: нарушената правна норма да предоставя права на частноправните субекти, нарушението да е достатъчно сериозно и да е налице пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението на държавата и претърпяната от засегнатите лица вреда. Преценката на тези условия е в зависимост от конкретния случай (Решение от 5 март 1996 г. по дело Brasserie du pêcheur и Factortame, C-46/93 и C-48/93, Recueil, стр. I-1029, точка 51, Решение от 2 април 1998 г. по дело Norbrook Laboratories, C-127/95, Recueil, стр. I-1531, точка 107 и Решение от 4 юли 2000 г. по дело Haim, C-424/97, Recueil, стр. I-5123, точка 36).

79 Относно първото условие е достатъчно да се установи, че член 4, параграф 1 от Директивата предоставя на действащите на пазара частноправни субекти права, които те могат да упражняват срещу държавите-членки.

80 По отношение на второто условие решаващият критерий, за да се приеме, че дадено нарушение на общностното право е достатъчно сериозно, е явното и

грубо незачитане от държава-членка на ограниченията, наложени на нейното право на преценка (вж. Решение по дело Brasserie du pêcheur и Factortame, посочено по-горе, точка 55).

81 В това отношение следва да се напомни, че Съдът вече е приел, че когато въпросната държава-членка, в момента, в който е извършила нарушението, е разполагала само със значително ограничена и дори несъществуваща свобода на преценка, може да е достатъчно тя просто да е нарушила общностното право, за да се установи наличието на достатъчно сериозно нарушение (вж. Решение по дело Norbrook Laboratories, посочено по-горе, точка 109 и посочената по-горе съдебна практика).

82 Посочените в член 4, параграф 1 от Директивата задължения не предоставят на държавите-членки свобода на преценка. Всъщност единствено член 7 от Директивата предвижда възникването на последващи съмнения относно съответствието с изискванията на Директивата на машина, за която съществува презумпция за съответствие с тези изисквания, както и съответните мерки, които трябва да бъдат взети при такива съмнения. Следователно трябва да се приеме, че нарушението на член 4, параграф 1 от Директивата, извършено с изявления като разглежданите по главното производство, ако се приеме, че държавата-членка може да носи отговорност за тях, е достатъчно сериозно.

83 Що се отнася до третото условие, националните юрисдикции следва да установят дали е налице пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението на държавата и претърпяната от засегнатите лица вреда (вж. в този смисъл Решение по дело Brasserie du pêcheur и Factortame, посочено по-горе, точка 65 и Решение от 23 май 1996 г. по дело Hedley Lomas, C-5/94, Recueil, стр. I-2553, точка 30).

84 В настоящия случай при уговорката, че следва да се извърши проверка от препращащата юрисдикция, изглежда, че изявленията, разглеждани в главното производство, са довели до намаляване на оборота на AGM от 2000 г. до 2002 г., както и до намаляване на маржа на печалбата за 2001 г. и 2002 г. Нещо повече, последиците от тези изявления върху пазара са били предварително установени от самото Министерство на социалните работи и здравеопазването.

85 Посочените по-горе три условия са необходими и достатъчни за възникване в полза на частноправните субекти на право за получаване на обезщетение, без да се изключва възможността за ангажиране на отговорността на държавата при по-малко стриктни условия въз основа на националното право (вж. Решение по дело Brasserie du pêcheur и Factortame, посочено по-горе, точка 66).

86 Предвид предходните съображения следва да се отговори, че член 4, параграф 1 от Директивата трябва да се тълкува в смисъл, от една страна, че предоставя права на частноправните субекти, а от друга страна, че не оставя на държавите-членки никаква свобода на преценка в конкретния случай, що се отнася до машините, които съответстват или за които се презумира, че съответстват на посочената директива. Неспазването на тази разпоредба вследствие на изявленията на длъжностно лице на държава-членка, доколкото тя може да носи отговорност за тях, представлява нарушение на общностното право, което е достатъчно сериозно, за да се ангажира отговорността на тази държава.

Относно ограниченията на отговорността, произтичащи от разпоредбите на националното право, които са приложими спрямо отговорността на финландската държава (пети въпрос, буква д) и отчасти шести въпрос, буква а)

87 Препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали националното право може да добави особени допълнителни условия в областта на

поправянето на причинените от държавата вреди или трябва да се счита, че ограничения на отговорността като тези, предвидени във финландското право, на практика правят изключително трудно, дори невъзможно, поправянето на вреди, произтичащи от нарушение на член 4, параграф 1 от Директивата, извършено от държава-членка.

88 Преди всичко следва да се подчертае, че целта на основаната на общностното право отговорност на държава-членка е не да възпре или да накаже, а да поправи вредите, претърпени от частноправните субекти в резултат на нарушение на общностното право, извършено от държавите-членки.

89 От постоянната съдебна практика следва, че когато са изпълнени всички условия за възникване на право на обезщетение по общностното право, държавата-членка трябва да поправи в съответствие с националното право причинената вреда. Освен това следва да се изтъкне, че определените от различните национални законодателства материално- и процесуалноправни условия в областта на поправянето на вредите не би трябвало да бъдат по-малко благоприятни в такъв контекст от тези, които се отнасят до подобни претенции с вътрешен характер, и не би трябвало да бъдат установени по начин, който прави практически невъзможно или прекалено трудно получаването на обезщетението (вж. в този смисъл Решение от 19 ноември 1991 г. по дело Francovich и др., C-6/90 et C-9/90, Recueil, стр. I-5357, точки 42 и 43, както и Решение по дело Norbrook Laboratories, посочено по-горе, точка 111).

90 Така общностното право налага действително поправяне на вредите и не допуска никакво допълнително условие, произтичащо от правото на държавата-членка, което би затруднило прекалено получаването на обезщетението или другите начини за поправяне на вредите.

91 В това отношение предоставените от препращащата юрисдикция сведения сочат, че приложимите в главното производство разпоредби на финландското право относно отговорността, поставят правото на обезщетение за вреди, различни от тези, причинени на лица или на имущество, в зависимост от условието вредата да произтича от правно наказуемо действие или от упражняване на властнически правомощия или да са налице особено сериозни причини за предоставяне на обезщетение. Според препращащата юрисдикция поведението на г-н Lehtinen не попада в нито един от посочените по-горе случаи, което би затруднило поправянето на претърпените от AGM вреди..

92 При тази хипотеза право на обезщетение ще възникне, когато се установи, че нарушената правна норма предоставя права на частноправните субекти и че е налице пряка причинно-следствена връзка между твърдяното достатъчно сериозно нарушение и претърпяната от заинтересования вреда, тъй като тези условия всъщност са необходими и достатъчни за възникване на право на обезщетение в полза на частноправните субекти (вж. в този смисъл Решение от 13 юни 2006 г. по дело Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, Recueil, стр. I-5177, точки 44 и 45 и посочената в него съдебна практика).

93 В настоящия случай не би могла да се изключи възможността достатъчно сериозно нарушение на общностното право, което може да ангажира отговорността на финландската държавата, да е следствие от поведение, което може да ѝ се вмени в отговорност, и попада в други категории случаи, различни от ограничително посочените в съответното национално право.

94 Нещо повече, дължимото от държавите-членки обезщетение за вреди, причинени на частноправни субекти поради нарушения на общностното право, трябва да съответства на претърпените вреди. При липсата на общностни разпоредби в тази област вътрешният правов ред на всяка държава-членка трябва да установи критериите, които позволяват да се

определи обхвата на обезщетението, като се има предвид, че те не могат да бъдат по-малко благоприятни от тези, отнасящи се до подобни претенции, или искове, основани на вътрешното право, и че в никакъв случай не трябва да са установени по начин, който прави практически невъзможно или прекалено трудно поправянето на вредите. Национална правна уредба, която като цяло свежда подлежащите на поправяне вреди единствено до вредите, причинени на някои отделни, специално защитени имуществени блага, като изключва пропуснатата от частноправни субекти печалба, не е в съответствие с общностното право (вж. в този смисъл Решение по дело Brasserie du pêcheur, посочено по-горе, точка 90).

95 Следва да се изтъкне, че пълното изключване на пропусната печалба от подлежащата на поправяне вреда не може да се допусне в случай на нарушение на общностното право. Всъщност особено по стопански и търговски спорове такова пълно изключване на пропуснатата печалба може да направи фактически невъзможно поправянето на вредата (вж. Решение по дело Brasserie du pêcheur, посочено по-горе, точка 87).

96 Следователно трябва да се отговори, че общностното право допуска във вътрешното право на държава-членка да бъдат предвидени специфични условия относно поправянето на вреди, различни от причинените на лица или на имущество, стига тези условия да са установени по начин, който не прави практически невъзможно или прекалено трудно получаването на обезщетение за вреда, произтичаща от нарушение на общностното право.

Относно личната отговорност на длъжностните лица (пети въпрос, буква г) и отчасти шести въпрос, буква а) и буква б)

97 Препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали общностното право разрешава, дори налага, да се предвиди лична отговорност на

длъжностно лице, посредством чиито действия е извършено нарушение на общностното право, и дали при необходимост тази отговорност може да бъде предмет на особени ограничения.

98 Общностното право допуска да се ангажира отговорността на правен субект, различен от държава-членка, в допълнение към отговорността на самата държава-членка за вредите, причинени на частноправни субекти от мерки, които този правен субект е приел в нарушение на общностното право (вж. в този смисъл Решение по дело Haim, посочено по-горе, точка 32).

99 С оглед на гореизложеното следва да се отговори, че в случай на нарушение на общностното право последното допуска да се ангажира отговорността на длъжностно лице в допълнение към тази на държава-членка, но не налага това.

Относно разноските

100 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (разширен състав) реши:

1) **Държавата може да носи отговорност за изявленията на длъжностно лице, които поради тяхната форма и поради обстоятелствата създават у адресатите им впечатлението, че става въпрос за официална позиция на държавата, а не за лично мнение на длъжностното лице. Определящият фактор за възникване на отговорност на държавата за изявленията на длъжностно лице е дали адресатите на тези изявления могат основателно да предположат в дадения контекст, че става въпрос за позиция, която длъжностното лице изразява по силата на своята длъжност. Следователно изявленията на длъжностно лице, които представят машина, сертифицирана за съответствие с Директивата, като неотговоряща на отнасящия се до нея хармонизиран стандарт и опасна, съставляват нарушение на член 4, параграф 1 от Директива 98/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 година относно сближаването на законодателствата на държавите-членки по отношение на машините, доколкото държавата може да носи отговорност за тях.**

2) **При обстоятелства като тези по главното производство нарушение на член 4, параграф 1 от Директива 98/37 в резултат на поведението на длъжностно лице, доколкото за него може да носи отговорност държавата-членка, на която длъжностното лице е служител, не може да бъде обосновано нито с целта за закрила на здравето, нито със свободата на изразяване на длъжностните лица.**

3) **Член 4, параграф 1 от Директива 98/37 трябва да се тълкува в смисъл, от една страна, че предоставя права на частно-правните субекти, а от друга страна, че не оставя на държавите-членки никаква свобода на**

преценка в конкретния случай, що се отнася до машините, които съответстват или за които се презумира, че съответстват на посочената директива. Неспазването на тази разпоредба вследствие на изявленията на длъжностно лице на държава-членка, доколкото тя може да носи отговорност за тях, представлява нарушение на общностното право, което е достатъчно сериозно, за да се ангажира отговорността на тази държава.

4) **Общностното право допуска във вътрешното право но държава-членка да бъдат предвидени специфични условия относно поправянето на вреди, различни от причинените на лица или имущество, стига тези условия да са установени по начин, който да не прави практически невъзможно или прекалено трудно получаването на обезщетение за вреда, произтичаща от нарушение на общностното право.**

5) **В случай на нарушение на общностното право последното допуска да се ангажира отговорността на длъжностно лице в допълнение към тази на държавата-членка, но не налага това.**

Подписи